

3.3 Δεδομένης της χρηματοδοτικής συνεισφοράς της Κοινότητας στα εθνικά σημεία επαφής, η ΕΟΚΕ:

- Συνιστά μιά πιά αυστηρή εναρμόνιση της συλλογής στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των κρατών μελών, ώστε να καταστούν οι πληροφορίες αυτές πιο αξιόπιστες και συγκρίσιμες, όπως πράττει η Eurostat. Συνεπώς, η διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 2 της πρότασης κανονισμού πρέπει να βελτιωθεί προς την κατεύθυνση αυτή.

— Συνιστά επίσης στα εθνικά δίκτυα της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό να συνεργαστούν στενότερα με τα εθνικά σημεία επαφής.

3.4 Η ΕΟΚΕ θα εξετάσει με ιδιαίτερη προσοχή το νέο Σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την καταπολέμηση των ναρκωτικών, του οποίου η δημοσίευση προβλέπεται να γίνει στις αρχές του έτους 2005.

Βρυξέλλες, 27 Οκτωβρίου 2004

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Βελτίωση της εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβώνας»

(2005/C 120/16)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στις 25 και 26 Μαρτίου του 2004 κάλεσε, στα συμπεράσματα της προεδρίας και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να διερευνήσει τρόπους και μέσα για τη «Βελτίωση της εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβώνας».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Οκτωβρίου 2004, με βάση τις εργασίες της συντονιστικής ομάδας «Στρατηγική της Λισσαβώνας» και την εισηγητική έκθεση των **κ.κ. Ehnmark, Simpson και Vever**.

Κατά την 412η σύνοδο ολομέλειάς της, της 27ης και 28ης Οκτωβρίου 2004 (συνεδρίαση της 27ης Οκτωβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 169 ψήφους υπέρ, 4 κατά και 8 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Πρόλογος

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή χαιρετίζει το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25ης και της 26ης Μαρτίου 2004 της ανέθεσε να διερευνήσει τρόπους και μέσα για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας, η πορεία της οποίας βρίσκεται επί του παρόντος στο μέσον της διαδρομής της.

1.2 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι, εξ αρχής, η εντολή της Λισσαβώνας της 24ης Μαρτίου 2000:

— επεσήμαινε την ανάγκη ενεργού συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στην εν λόγω στρατηγική, με τη χρήση ποικίλων μορφών συνεργασίας·

— προσδιόριζε ότι η επιτυχία της εξαρτάται πρωτίστως από τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και από τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα·

— επεδίωκε μια ισορροπημένη ανάπτυξη των τριών πτυχών της, δηλαδή της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας με την τόνωση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, στηριζόμενη ταυτόχρονα σε κατάλληλες περιβαλλοντικές πολιτικές.

1.3 Σε όλες τις συζητήσεις, τις ακροάσεις και τις γνωμοδοτήσεις της κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, η ΕΟΚΕ έχει αδιαλείπτως τονίσει τη σημασία της στρατηγικής της Λισσαβώνας για το οικονομικό και κοινωνικό μέλλον της Ένωσης και έχει καλέσει όλους τους κοινωνικο-επαγγελματικούς φορείς να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην εν λόγω στρατηγική. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ υιοθέτησε πρόσφατα γνωμοδοτήσεις για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων ⁽¹⁾, τη στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης ⁽²⁾, τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης και τα μέτρα υποστήριξης της απασχόλησης. Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει αδιαλείπτως ότι οι στόχοι της στρατηγικής της Λισσαβώνας δεν θα επιτευχθούν χωρίς την πλήρη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

⁽¹⁾ ΕΕ 117 30/4/2004

⁽²⁾ ΕΕ 110 3/4/2004

1.4 Ανταποκρινόμενη στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ανατρέχοντας στις πρόσφατες θέσεις που έλαβε σχετικά με τη στρατηγική της Λισσαβώνας, η ΕΟΚΕ

- κινητοποίησε όλα τα ειδικευμένα τμήματά της για την εκπλήρωση της αποστολής αυτής·
- επεδίωξε να ενημερωθεί σχετικά με τις απόψεις τόσο των οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων των κρατών μελών όσο και των σημαντικότερων ευρωπαϊκών οργανώσεων που εκπροσωπούν την οργανωμένη κοινωνία πολιτών·
- πραγματοποίησε ακρόαση προς το σκοπό αυτό, στις 9 και 10 Σεπτεμβρίου στις Βρυξέλλες.

2. Συνολική εκτίμηση

2.1 Η στρατηγική της Λισσαβώνας είναι με λίγα λόγια γνωστή κυρίως ως μια δέσμευση προκειμένου να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική και δυναμική βασισμένη στη γνώση οικονομία στον κόσμο.

2.2 Αυτή η συνοπτική περιγραφή της στρατηγικής της Λισσαβώνας έχει συχνά επαναληφθεί, χωρίς ωστόσο να συνοδεύεται πάντοτε από κατανόηση του πεδίου εφαρμογής και της πλήρους επίδρασής της.

2.3 Η στρατηγική της Λισσαβώνας αποτελεί ένα εξαιρετικά φιλόδοξο όραμα για το σύνολο της κοινωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διατύπωση της στρατηγικής αυτής συνιστά επαναβεβαίωση των θεμελιωδών στόχων της Ένωσης, πλέον στην ευρύτερη κλίμακα μιας Ένωσης των 25 κρατών μελών.

2.4 Η στρατηγική της Λισσαβώνας δεν είναι:

- μια έννοια μόνο για επαγγελματίες οικονομολόγους·
- μια φιλοδοξία που αφορά μόνο τη λειτουργία του «κατεστημένου των Βρυξελλών»·
- μια στενή προοπτική η οποία να σχετίζεται μόνο με μια οικονομική αλλαγή·
- μια φιλοδοξία η οποία να μπορεί να εκληφθεί ως ασυμβίβαστη με τη βιώσιμη ανάπτυξη·
- μια έννοια η οποία να αγνοεί τις κοινωνικές επιδράσεις της οικονομικής ανάπτυξης.

2.5 Η στρατηγική της Λισσαβώνας, δεόντως παρουσιασμένη και κατανοητή, είναι:

- μια μέθοδος για τη διαμόρφωση του μέλλοντος της Ευρώπης·
- μια στρατηγική για τη διατήρηση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της Ευρώπης·
- αναγκαία για την αξιοποίηση των νέων ευκαιριών της βασισμένης στη γνώση οικονομίας·
- μια αναγνώριση του γεγονότος ότι, αφενός, η διατήρηση της απασχόλησης και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και, αφετέρου, η ανταγωνιστικότητα προϋποθέτουν μια νέα δυναμική·
- μια στρατηγική για την προώθηση των συνεργιών μεταξύ οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών μέτρων·

— μια στρατηγική εδραζόμενη στην προγενέστερη επιτυχία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

— μία οικονομία η οποία μπορεί να επιτύχει μία βιώσιμη ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη συνοχή.

2.6 Κατά την εξέλιξη της στρατηγικής της Λισσαβώνας, η επιδίωξη ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη μεγαλύτερης οικονομικής ευημερίας, για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, για την προστασία της ποιότητας ζωής, και για τη βελτίωσή της. Με τη σειρά τους, η καλύτερη ποιότητα ζωής, οι κοινωνικές βελτιώσεις και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα μπορούν επίσης να καταστούν παράγοντες ανάπτυξης. Σύμφωνα με την οικονομική πρόοδο που επιτεύχθηκε μέσω της Λισσαβώνας, θα είναι δυνατό να βελτιωθεί η υποστήριξη που παρέχεται στα στρώματα του πληθυσμού της Ευρώπης που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, με τη διεύρυνση της εφαρμογής της κοινωνικής ενσωμάτωσης και τη συνεκτίμηση της αειφορίας των επιτευγμάτων αυτών για τις επόμενες γενεές.

2.7 Η προβολή του επιχειρήματος ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας αφορά αποκλειστικά και μόνο την ανταγωνιστικότητα ισοδυναμεί με παρανόηση του θέματος.

2.8 Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να επισημάνει κατ' αρχάς ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας συνέβαλε στην υλοποίηση διαφόρων θετικών εξελίξεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι εξής:

- η συνεχιζόμενη της ανάγκης μεταρρύθμισης πέραν των παραδοσιακών διαφορών·
- η επιτάχυνση της διάδοσης των τεχνολογιών των πληροφοριών και των καινοτόμων διαδικασιών·
- η ενδυνάμωση της παρεχόμενης υποστήριξης για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ·
- η επίδειξη μεγαλύτερου ενδιαφέροντος για τη βιώσιμη ανάπτυξη που αποσκοπεί στη μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων, στην αποκατάσταση της σταθερότητας του προϋπολογισμού για τη κοινωνική προστασία και στην προστασία του περιβάλλοντος·
- η ανάληψη πρωτοβουλιών εκ μέρους των κοινωνικών εταίρων στον τομέα της κοινωνικής μεταρρύθμισης·
- η λήψη μέτρων για την απλοποίηση των νομικών και διοικητικών διαδικασιών, έστω και περιορισμένης εμβέλειας.

2.9 Παρά τα προαναφερθέντα θετικά σημεία, η βασική παρατήρηση συνίσταται στο γεγονός ότι τα τελευταία πέντε έτη υπήρξαν απογοητευτικά υπό το πρίσμα των φιλοδοξιών που είχαν εκφραστεί στη Λισσαβόνα. Η Ευρώπη, παγιδευμένη μεταξύ των μεγάλων βιομηχανοποιημένων ανταγωνιστών και των αναπτυσσόμενων οικονομιών με χαμηλό κόστος παραγωγής της που κάνουν ολόένα και μεγαλύτερη χρήση των νέων τεχνολογιών βρίσκεται αντιμέτωπη με όλο και μεγαλύτερες ανταγωνιστικές προκλήσεις. Αρκετοί δείκτες προξενούν ανησυχία, και πιο συγκεκριμένα:

- η χαμηλή εγχώρια ζήτηση, οι περιορισμένες επενδύσεις και η εξασθένιση της ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου σε ποσοστό 1 % κατά μέσο όρο ετησίως μεταξύ του 2001 και του 2003·

- η μη επίτευξη των στόχων στον τομέα της απασχόλησης, η φθίνουσα ποιότητα της απασχόλησης και η απώλεια της ασφάλειας της εργασίας·
- η αυξημένη συχνότητα με την οποία κλείνουν και μετεγκαθίστανται ευρωπαϊκές παραγωγικές μονάδες·
- η μαζική μετακίνηση σε τρίτες χώρες ερευνητών και νέων αποφοίτων·
- η διατήρηση ή ακόμη και η επιδείνωση των δημοσίων ελλειμμάτων σε διάφορα κράτη μέλη·
- η μεγάλη ανομοιογένεια των φορολογικών νομοθεσιών και των φορολογικών συντελεστών επιβαρύνσεων·
- η αύξηση του κόστους της κοινωνικής προστασίας, η επιτάχυνση της δημογραφικής γήρανσης και η αυξανόμενη ευπάθεια ορισμένων ομάδων του πληθυσμού·
- η τάση ειδίκευσης σε προϊόντα που δεν ανταποκρίνονται σε ό,τι προσδοκά κανείς συνήθως από μια οικονομία της γνώσης.

2.10 Συγχρόνως, οι μεταρρυθμίσεις της στρατηγικής της Λισσαβώνας εμφανίζουν καθυστέρηση.

2.10.1 Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα 25 κράτη μέλη ανέλαβαν μεν να ολοκληρώσουν την ενιαία αγορά σε διάφορους τομείς (ενέργεια, υπηρεσίες, δημόσιες συμβάσεις, διευρωπαϊκά δίκτυα, προσαρμογή των δημοσίων υπηρεσιών), αλλά αποφεύγουν να προβούν στην εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων εντός του προβλεπόμενου χρονικού πλαισίου.

2.10.2 Σε εθνικό επίπεδο, τα αποτελέσματα ποικίλλουν και οι αδυναμίες αφορούν κατά κύριο λόγο

- τον δομικά περίπλοκο χαρακτήρα των κανονισμών και των διοικητικών διαδικασιών·
- τη συνεχή ανισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας·
- το υπερβολικά υψηλό ποσοστό πρόωρης συνταξιοδότησης, παρά τις δεσμεύσεις·
- τα εκπαιδευτικά συστήματα·
- την παροχή ανεπαρκών δυνατοτήτων δια βίου μάθησης·
- τις δαπάνες για την έρευνα, οι οποίες έχουν μειωθεί αντί να αυξηθούν στο 3 % του ΑΕγχΠ, που αποτελεί στόχο της Λισσαβώνας·
- την επίδειξη ανεπαρκούς προσοχής στα προβλήματα της κοινωνίας που απορρέουν από την ανάγκη για καινοτομία.

2.10.3 Τα νέα κράτη μέλη οφείλουν συχνά να υπερικήσουν πρόσθετα μειονεκτήματα εξαιτίας της ύπαρξης αναπτυξιακού χάσματος, παραδείγματος χάρη στον τομέα της απασχόλησης, των τεχνολογιών ή του περιβάλλοντος, παρότι ορισμένες φορές τα μειονεκτήματα αυτά αντισταθμίζονται επίσης από ανανεωτικά μέτρα που είναι πιο ριζικά από ό,τι στην ΕΕ των 15 κρατών μελών. Μεταξύ των κρατών αυτών, οι βόρειες χώρες έχουν πραγματοποιήσει εν γένει μεγαλύτερη πρόοδο ως προς τις μεταρρυθμίσεις τους απ' ό,τι οι νότιες. Η ίδια γενική παρατήρηση ισχύει και όσον αφορά τα

κράτη μέλη που κατόρθωσαν να ισοσκελίσουν τον προϋπολογισμό τους, έναντι εκείνων που επέτρεψαν την αύξηση του ελλείμματός τους. Ακόμη και τα πιο προηγμένα κράτη μέλη παρουσιάζουν καθυστέρηση σε ορισμένους τομείς έναντι τρίτων χωρών με καλύτερες επιδόσεις. Ο στόχος της μεταρρύθμισης δεν έγκειται απλώς σε καλύτερα αποτελέσματα απ'ό,τι παλαιότερα αλλά σε καλύτερα αποτελέσματα από άλλου.

2.11 Κατά συνέπεια, η στρατηγική της Λισσαβώνας έχει εγκλωβιστεί σε έναν φαύλο κύκλο: το χαμηλό ποσοστό ανάπτυξης περιπλέκει την εφαρμογή της μεταρρύθμισης, ενώ οι καθυστερήσεις όσον αφορά τη μεταρρύθμιση παρακωλύουν περαιτέρω την ανάπτυξη και την απασχόληση. Οι μεταρρυθμίσεις που έχουν πραγματοποιηθεί αφορούν κυρίως την προσφορά στην οικονομία. Δεν είχαν όμως αποτελέσματα διότι δεν υπήρξε επαρκής ανταπόκριση από πλευράς ζήτησης.

2.12 Στις εαρινές Συνόδους Κορυφής, τα κράτη μέλη φάνηκαν να προτιμούν τη διεξαγωγή νέων συζητήσεων σχετικά με τους στόχους που έχουν ήδη τεθεί στη Λισσαβώνα – ακόμη κι αν αυτό σημαίνει τη διατύπωση επιπρόσθετων συστάσεων – αντί για μια αυστηρή αξιολόγηση της πορείας των μεταρρυθμίσεων που έχουν προηγουμένως για τις εκκρεμείς δράσεις. Πάρα πολύ συχνά, τα κράτη μέλη δεν κατορθώνουν να εξηγήσουν στις Βρυξέλλες τι ακριβώς κάνουν στη χώρα τους ή σε ποιους τομείς απέτυχαν να υλοποιήσουν τους στόχους που συμφώνησαν να πράξουν στις Βρυξέλλες. Ο πολλαπλασιασμός των στόχων, των δεσμεύσεων και των συμμετεχόντων κρατών στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, αντισταθμίστηκε από ισοδύναμο αριθμό ανεπαρκειών ως προς τη συνυπευθυνότητα, την εφαρμογή και το συντονισμό, καθώς και από αντίστοιχο οικονομικό αντίκτυπο και αντίκτυπο στις θέσεις απασχόλησης.

2.13 Υφίσταται, επομένως, κίνδυνος να μην επιδειχθεί η δέουσα αποφασιστικότητα έναντι των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, πιστεύοντας ότι η εν λόγω στρατηγική μπορεί παρόλα αυτά να τελεσφορήσει. Μια τέτοιου είδους σαπουνόφουσκα της Λισσαβώνας θεωρείται απίθανο να περιμένει έως το 2010 για να σκάσει.

2.14 Ο στόχος που τέθηκε στη Λισσαβώνα περί βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας μέσω προσεκτικά στοχοθετημένων μεταρρυθμίσεων και ο συνδυασμός τούτου με βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη που δημιουργεί θέσεις εργασίας και ενισχύει την κοινωνική συνοχή, παραμένει σημαντικός για την Ευρώπη, η οποία επί του παρόντος βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι:

- από τη μια πλευρά, είναι ο κορυφαίος εξαγωγέας παγκοσμίως και η μεγαλύτερη εσωτερική αγορά στον κόσμο (ως προς το ΑΕγχΠ) και έχει τη δυνατότητα να διεκπεραιώσει ένα δυναμικό πρόγραμμα όπως καταδεικνύεται από την καθιέρωση του ευρώ και τη διεύρυνση·
- από την άλλη πλευρά, υστερεί όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη, αποδυναμώνεται από μετεγκαταστάσεις επιχειρήσεων και φαίνεται να αποπροσανατολίζεται και να απειλείται από τις οπισθοδρομήσεις που υφίσταται λόγω του μειωμένου ανταγωνισμού στην παγκόσμια αγορά.

2.15 Ο στόχος της Λισσαβώνας είναι ισορροπημένος διότι συμφιλώνει τον οικονομικό στόχο της ανταγωνιστικότητας με κοινωνικές αξιώσεις (όπως η απασχόληση, η κατάρτιση, η κοινωνική συνοχή, οι συνθήκες διαβίωσης και εργασίας) και – όπως επισημάνθηκε στη Σύνοδο Κορυφής του Γκέτεμποργκ – με περιβαλλοντικές απαιτήσεις, κατά τρόπο αναλογικό και αλληλεπιδρώντα.

2.16 Οι μέθοδοι της στρατηγικής της Λισσαβώνας παραμένουν προσηκουσες, δεδομένου ότι βασίζονται στα εξής:

- σε ένα πολυετές χρονοδιάγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει διάφορα ξεχωριστά στάδια έως το 2010, για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς·
- σε μια ετήσια κοινή αξιολόγηση σε κάθε εαρινή Σύνοδο Κορυφής·
- σε μια ανοικτή μέθοδο συντονισμού με τα κράτη μέλη επί κοινών στόχων, προάγοντας τη βέλτιστη πρακτική, που μπορεί να συμπληρώσει επωφελώς την κοινοτική μέθοδο σε τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο της εθνικής αρμοδιότητας·
- σε ιδιαίτερη προβολή του κεντρικού ρόλου του ιδιωτικού τομέα, των εταιρικών σχέσεων μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, της προαγωγής της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών εκ μέρους των δημοσίων αρχών και του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

2.17 Η συνεργασία με την ανοικτή μέθοδο συντονισμού ήταν μέχρι σήμερα διακυβερνητική υπόθεση. Η εμπέδωση της δημοκρατίας στα εθνικά κοινοβούλια ήταν γενικά ανύπαρκτη. Πρέπει να διεξαχθεί στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών συζήτηση για θέματα που αφορούν τη στρατηγική της Λισσαβώνας.

2.18 Η ουσιαστική συμμετοχή και υποστήριξη των φορέων της κοινωνίας των πολιτών ήταν σχεδόν ανύπαρκτη σε πολλά κράτη μέλη. Αυτή η τεράστια αποτυχία αποτελεί τη μεγάλη απογοήτευση κατά την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας και εξηγεί αρκετά ικανοποιητικά τις ανησυχίες που εκφράστηκαν και τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν. Τούτο πιστοποιείται και από τις ατέλειες που εξακολουθούν να υφίστανται από την άποψη της επικοινωνίας και της συνεργασίας.

2.18.1 Το έλλειμμα επικοινωνίας είναι προφανές. Ούτε τα κράτη μέλη ούτε τα μέσα ενημέρωσης επικοινωνούν με την κοινή γνώμη όσον αφορά το θέμα της στρατηγικής της Λισσαβώνας, παρά τις συζητήσεις που πραγματοποιούνται σε εθνικό επίπεδο για την απασχόληση, την κατάρτιση, την κοινωνική προστασία, τις μεταγκαταστάσεις επιχειρήσεων και τον τεχνολογικό ανταγωνισμό. Όταν ενημερώνονται σχετικά με τον στόχο της ανταγωνιστικότητας που τέθηκε στη Λισσαβώνα, οι περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες αδυνατούν να κατανοήσουν είτε το σκοπό του είτε το φάσμα του. Πολλοί θεωρούν ότι ο στόχος περί «ανταγωνιστικότερης (...) οικονομίας στον κόσμο» είτε είναι μη ρεαλιστικός είτε σημαίνει το τέλος του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου, δια της υποβάθμισης στο επίπεδο των λιγότερο προηγμένων χωρών στον εν λόγω τομέα. Οι αντιδράσεις αυτές καταδεικνύουν ότι ο στόχος πρέπει να εξηγηθεί προκειμένου να καταστεί σαφές ότι ο σκοπός του είναι να αντιμετωπισθεί επιτυχώς ο παγκόσμιος ανταγωνισμός με τη μείωση

ορισμένων μειονεκτημάτων μας και με την αντιστάθμιση κάποιων άλλων, αξιοποιώντας καλύτερα τα πλεονεκτήματά μας.

2.18.2 Πολλοί ευρωπαίοι στην Ευρώπη ανακαλύπτουν ότι, ενώ τα κοινωνικά δικαιώματα τίθενται υπό αμφισβήτηση, τα προσδοκώμενα εις αντάλλαγμα οφέλη – από την άποψη της απασχόλησης και της βιώσιμης κοινωνικής προστασίας – παραμένουν απροσδιόριστα. Ο κόσμος ανησυχεί πάρα πολύ εξαιτίας:

- του ολοένα και μεγαλύτερου αριθμού μετεγκαταστάσεων σε ανταγωνιστριες χώρες με χαμηλό κόστος παραγωγής·
- των αυξανόμενων πιέσεων που ασκούνται όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης και εργασίας και την απώλεια της ασφάλειας της εργασίας·
- των δυσκολιών αναπροσαρμογής των περιοχών και των τομέων που πλήττονται από την ανεργία·
- της αποδυνάμωσης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας (ανεργία, ασθένεια, γηρατειά).

2.18.3 Πάρα πολλοί άνθρωποι στην Ευρώπη αισθάνονται επίσης ότι δεν έχουν κανένα λόγο όσον αφορά μεταρρυθμίσεις οι οποίες τους επηρεάζουν ωστόσο άμεσα και θέτουν γενικώς σε κίνδυνο προγενέστερα αποκτηθείσες προστατευτικές δικλίδες και απολαβές. Επιπλέον, οι εκδόσεις της Επιτροπής και των κρατών μελών παρέχουν κατά κανόνα ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με ρυθμίσεις για την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων και για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών ή για τη συνεργασία με τους διαφόρους φορείς της κοινωνίας των πολιτών (ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα, ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων, οι εταιρικές σχέσεις μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, οι ΜΚΟ κλπ.), παρά το γεγονός ότι οι φορείς αυτοί θεωρήθηκαν μείζονος σημασίας στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας

3.1 Με την έμφαση που δίδεται στην ανταγωνιστικότητα αναγνωρίζεται η ανάγκη να επιτευχθεί βιώσιμη ανταγωνιστικότητα σε μια ανοικτή και παγκόσμια οικονομία με την προώθηση της δικής μας χρήσης νέων τεχνολογιών, με τον προσδιορισμό αποτελεσματικότερης επαγγελματικής κατάρτισης, με την εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού και με τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Η έννοια της ποιότητας (ποιότητα των αγαθών, των υπηρεσιών, των κανονιστικών ρυθμίσεων, της διακυβέρνησης, της απασχόλησης, των κοινωνικών σχέσεων και του περιβάλλοντος) κατέχει κεντρική θέση στην εν λόγω στρατηγική.

3.2 Οι στόχοι αυτοί θα επιτυγχάνονταν καλύτερα σε ένα δικαιότερο και αποτελεσματικότερο διεθνές πλαίσιο για τις εμπορικές συναλλαγές και τις πληρωμές.

3.3 Πέραν της καθιέρωσης νέων κανόνων σε διεθνές επίπεδο, η ευρωπαϊκή οικονομία χρειάζεται επί του παρόντος να απλοποιήσει τις εσωτερικές κανονιστικές ρυθμίσεις της τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, δεδομένου ότι η υπερβολική γραφειοκρατία αποθαρρύνει την ανάληψη των πρωτοβουλιών που απαιτούνται για να καταστεί ανταγωνιστική.

3.4 Σε αντίθεση με την Επιτροπή και το Συμβούλιο, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι μόνο ο εκ βάθρων αναπροσανατολισμός της οικονομικής και ιδιαίτερα της μακροοικονομικής πολιτικής μπορεί να άρει τα εσωτερικά εμπόδια που αναχαιτίζουν τη βιώσιμη και ευρεία ανάκαμψη της οικονομικής συγκυρίας στην ΕΕ. Η ΕΕ πρέπει να στηριχθεί στις δικές της δυνάμεις για να επαναφέρει την ευρωπαϊκή οικονομία στον δρόμο της ανάπτυξης και της πλήρους απασχόλησης. Αυτό θα απαιτήσει μια ισορροπημένη μακροοικονομική πολιτική, με δεδηλωμένο στόχο την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβόνας, και ειδικότερα την πλήρη απασχόληση, την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και την πραγματική συνθεώρηση της υποχρέωσης για βιώσιμη ανάπτυξη, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Διάσκεψης Κορυφής του Γκέτεμποργκ.

3.5 Στόχος της νομισματικής πολιτικής θα έπρεπε να είναι η επίτευξη μίας ισορροπής σχέσης μεταξύ της σταθερότητας των τιμών, της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης. Στο συνιστώμενο από το Συμβούλιο μίγμα οικονομικών πολιτικών απουσιάζει μί α σαφής πρόσκληση προς την ΕΚΤ για την ανάληψη της ευθύνης της και έναντι της πραγματικής οικονομίας (ανάπτυξη και απασχόληση). Επί του προκειμένου, θα ήταν σκόπιμο να παροτρυνθεί η ΕΚΤ να επιδιώξει έναν στόχο σταθερότητας υπό την ευρεία έννοια, ο οποίος να μην αποσκοπεί μόνο στη σταθερότητα των τιμών, αλλά και στη σταθερότητα της ανάπτυξης, της πλήρους απασχόλησης και του συστήματος κοινωνικής συνοχής. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ήδη υποστηρίξει επανειλημμένα ότι η νομισματική πολιτική θα έπρεπε να συμβάλει και στην υλοποίηση του στόχου της ανάπτυξης και της πλήρους απασχόλησης (για παράδειγμα, στο ψήφισμά της για την Ευρωπαϊκή Συνέλευση, της 19ης Σεπτεμβρίου 2002).

3.6 Κρίνεται σκόπιμο να ενταθούν οι πολιτικές που αποσκοπούν στην παροχή βοήθειας για τη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της μείωσης του χρόνου και του κόστους για την ίδρυση επιχειρήσεων, μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης στο κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου, του πολλαπλασιασμού των προγραμμάτων επιχειρηματικής κατάρτισης και της καθιέρωσης πυκνότερου δικτύου υπηρεσιών υποστήριξης των μικρών επιχειρήσεων.

3.7 Η δια βίου μάθηση πρέπει να καταστεί διαθέσιμη σε όλους τους πολίτες, κάθε ηλικίας, στο σύνολο των κρατών μελών, και οι πολίτες πρέπει να ενθαρρυνθούν προκειμένου να μπορέσουν να ωφεληθούν από αυτή τη δυνατότητα.

3.8 Οι δυνατότητες της ενιαίας αγοράς δεν πρέπει να μείνουν αναξιοποίητες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα έπρεπε πλέον να καρπύεται τα πλεονεκτήματα μιας αγοράς η οποία είναι μεγαλύτερη από εκείνη των ΗΠΑ ή της Κίνας αλλά

- πάρα πολλές οδηγίες δεν έχουν μεταφερθεί πλήρως στην εθνική νομοθεσία·
- η πρόοδος που συντελέστηκε για την εξασφάλιση της τυποποίησης και της αμοιβαίας αναγνώρισης στον τομέα της παροχής υπηρεσιών είναι ανεπαρκής·

— καθυστερήσεις σημειώθηκαν ενόψει της φιλελευθροποίησης των αγορών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων του δημοσίου τομέα·

— δυσκολίες ανέκυψαν όσον αφορά την επίτευξη συμφωνίας περί εφαρμόσιμων ευρωπαϊκών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας·

— προκαλούνται στρεβλώσεις λόγω ποικιλόμορφων φορολογικών διαφορών.

3.9 Η κοινοτική ενίσχυση θα έπρεπε να εξαρτάται από τις βελτιώσεις που χρειάζονται στα κράτη μέλη στα οποία «διαρθρωτικές» ελλείψεις παρακωλύουν τη μεταφορά σε εθνικό επίπεδο.

3.10 Το εμπόριο και οι πληρωμές θα έπρεπε να διευκολυνθούν διαμέσου της ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σε διάφορους τομείς, όπως οι τελωνειακές διαδικασίες, οι συμβάσεις του δημοσίου τομέα και οι διεθνικές δημόσιες υπηρεσίες.

3.11 Επιπροσθέτως, τα κράτη μέλη καθυστερούν όσον αφορά τα εξής:

— τη διασύνδεση και τον εκσυγχρονισμό της υποδομής των μεταφορών, γεγονός το οποίο έχει επηρεάσει την ολοκλήρωση των έργων του διευρωπαϊκού δικτύου·

— την παροχή στις ΜΜΕ της δυνατότητας πρόσβασης στο κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου·

— τα δημόσια ελλείμματα σε ορισμένες χώρες·

— τις δαπάνες στον τομέα της έρευνας – οι οποίες εν γένει έχουν μάλλον μειωθεί παρά αυξηθεί σε σχέση με το ΑΕγχΠ (ποσοστό 1,9 % του ΑΕγχΠ έναντι ποσοστού 2,6 % στις ΗΠΑ) – που παραμένουν στάσιμες σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο του στόχου του 3 %·

— υψηλό ποσοστό πρόωρης συνταξιοδότησης, παρά τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν το 2002 στη Βαρκελώνη·

— τα εκπαιδευτικά συστήματα εξακολουθούν να μην έχουν επαφή με την οικονομική πραγματικότητα και με τις μελλοντικές προοπτικές απασχόλησης.

3.12 Από την πλευρά τους, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις σημειώνουν υστέρηση στους ακόλουθους τομείς:

— έρευνα και ανάπτυξη: το 2002, ο ιδιωτικός τομέας δαπάνησε για την έρευνα 100 δισεκατομμύρια ευρώ περισσότερα στις ΗΠΑ από ό,τι στην Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας είχε ορίσει ως στόχο το 3 % του ΑΕγχΠ για την E+A, από το οποίο τα 2/3 έπρεπε να προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα. Σήμερα, το μερίδιο του ιδιωτικού τομέα ανέρχεται μόλις στο 56 %.

— δια βίου μάθηση: από την υιοθέτηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας, το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων στην δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση αυξήθηκε μόλις κατά 0,5 % φτάνοντας το 8,5 %. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί αποτυχία σε σχέση με το στόχο του 12,5 % που είχε οριστεί στη Λισσαβόνα για το 2010.

4. Συνεκτίμηση της κοινωνικής διάστασης

4.1 Απαιτείται μια σαφής στρατηγική για την ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας, αλλά και για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής: τούτο θα μπορούσε να αποτελέσει μια νέα συμφωνία για την κοινωνική πολιτική, το πλαίσιο της οποίας θα πρέπει να διαμορφωθεί από τους κοινωνικούς εταίρους σε συνεργασία με την Επιτροπή και με τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Η κοινωνική διάσταση της στρατηγικής της Λισσαβώνας θα πρέπει να αναγνωριστεί πλήρως ως καθοριστικός παράγοντας για την επίτευξη ευημερίας, παραγωγικότητας και κοινωνικής ενσωμάτωσης και να προσαρμοσθεί στα νέα δεδομένα εντός πενταετίας από την έναρξη της εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

4.2 Η ΕΟΚΕ καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να σημειώσουν απτή πρόοδο όσον αφορά τα μέτρα που απαιτούνται για την πραγματοποίηση προόδου έναντι των στόχων της Λισσαβώνας, σε μια προσπάθεια τόνωσης της προσδοκώμενης οικονομικής ανάπτυξης. Τούτο είναι ιδιαίτερα επιθυμητό για τη διευθέτηση μιας Νέας Συμφωνίας για την Ευρωπαϊκή Κοινωνία και θα πρέπει να διαρθρωθεί γύρω από τέσσερις τομείς οι οποίοι χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Οι εν λόγω τέσσερις τομείς είναι οι ακόλουθοι:

- περισσότερες, καλύτερες θέσεις και ασφαλέστερες θέσεις εργασίας!
- οι ηλικιωμένοι στον ενεργό επαγγελματικό βίο·
- πιο δραστήρια πολιτική κοινωνικής ενσωμάτωσης·
- υγειονομική περιθαλψη και σχέση μεταξύ υγείας και περιβάλλοντος.

4.3 Η ανάληψη μιας κοινής προσπάθειας, εκ μέρους των κοινωνικών εταίρων, των ΜΚΟ και των κυβερνήσεων, θεωρείται επίσης αναγκαία για την ανάπτυξη και τη χρηματοδότηση μορφών καταλληλότερης κατάρτισης σε αισθητά υψηλότερο επίπεδο από ό,τι επί του παρόντος, με αποδέκτες πολύ μεγαλύτερη μερίδα ατόμων που αναζητούν απασχόληση ιδιαίτερα σε τομείς οι οποίοι προϋποθέτουν πιο προηγμένες δεξιότητες βασισμένες στη γνώση.

4.4 Οι κοινωνικοί εταίροι οφείλουν να διερευνήσουν το ενδεχόμενο να καταβάλουν κοινές προσπάθειες για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος και την οργάνωση της εργασίας, καθώς και για το συσχετισμό της αυξημένης παραγωγικότητας με την υψηλότερη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο. Για τη μετρίαση ορισμένων από τα προβλήματα που τίθενται λόγω του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού (και του ολοένα και μικρότερου αριθμού νέων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας) τα εν λόγω δημογραφικά στοιχεία χρήζουν αντιμετώπισης από τις κυβερνήσεις, τις επιχειρήσεις και τις οργανώσεις εργαζομένων.

4.5 Εφόσον υφίστανται συγκεκριμένα ζητήματα που επηρεάζουν άτομα τα οποία περιέρχονται σε μειονεκτική θέση λόγω των διαδικασιών προσαρμογής, θα απαιτηθούν κατευθυντήριες γραμμές για την καθιέρωση μιας πιο δραστήριας πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

4.6 Οι γενικοί στόχοι που τέθηκαν για την κοινωνική πολιτική στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας εξακολουθούν να ισχύουν έως σήμερα, απλώς με κάποιες μικρές τροποποιήσεις. Από

την άλλη πλευρά, η φύση και το μέγεθος των συνολικών προκλήσεων έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας. Η εμφάνιση των ταχέως αναπτυσσόμενων οικονομιών της Κίνας και της Ινδίας επηρεάζει άμεσα τη στρατηγική της Λισσαβώνας: ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας διατίθεται σε εξαιρετικά ελκυστικές τιμές. Φαίνεται ότι σταμάτησε η αύξηση της παραγωγικότητας ανά ώρα (εργασίας) που σημειώθηκε στην Ευρώπη σε σύγκριση με τις ΗΠΑ.

4.7 Ένας θετικός και ενδιαφέρων παράγοντας η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της οποίας τα νέα κράτη μέλη επιφέρουν μια ραγδαία εξέλιξη της εσωτερικής αγοράς, της αγοραστικής δύναμης και του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Εντούτοις, τα νέα κράτη μέλη αντιπροσωπεύουν, συγχρόνως, και νέες προκλήσεις από την άποψη της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό, η διαθέσιμη εκπαίδευση και η κατάρτιση θα πρέπει να βελτιωθεί στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας – όπως άλλωστε συμβαίνει και στην περίπτωση των δεκαπέντε κρατών μελών.

4.8 Η ΕΟΚΕ εξέτασε τα πλεονεκτήματα ενός δυνητικού Χάρτη Βιώσιμης Κοινωνικής Ανάπτυξης ο οποίος θα κάλυπτε τους προαναφερθέντες τομείς της κοινωνικής πολιτικής και θα καθόριζε τα σχετικά θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών. Βάσει των εν λόγω εκτιμήσεων, η ΕΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα εργασίας του τομέα της κοινωνικής πολιτικής ένας Χάρτης Βιώσιμης Κοινωνικής Ανάπτυξης. Ένας τέτοιος χάρτης θα έπρεπε να συνοδεύεται από ένα πρόγραμμα δράσης της ΕΕ, με στόχο τον συντονισμό των διάφορων ενεργειών και την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για την επικέντρωση του ενδιαφέροντος σε τομείς προτεραιότητας.

5. Βιώσιμη ανάπτυξη

5.1 Η στρατηγική της ΕΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη τελεί υπό επανεξέταση και η απόφαση σχετικά με την έκβαση του θέματος αναμένεται να ληφθεί κατά τη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Μάρτιο του 2005. Η στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη περιλαμβάνει δράσεις στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα που εφαρμόζονται υπό συνθήκες αμοιβαίας υποστήριξης.

5.1.1 Η στρατηγική της Λισσαβώνας, όπως κατέστη σαφές μετά από τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την άνοιξη του 2002, περιλαμβάνει παράλληλες δράσεις στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα. Η περιβαλλοντική διάσταση προστέθηκε με απόφαση που ελήφθη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ.

5.2 Θα ήταν λάθος να εκληφθεί ότι η στρατηγική της Λισσαβώνας και η αρχή στην οποία εδράζεται η στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούν αλληλοσυγκρουόμενες φιλοδοξίες. Η στρατηγική της Λισσαβώνας έχει συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο, έως το έτος 2010. Η στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη διαθέτει απεριόριστο χρονικό πλαίσιο και καλύπτει θέματα που αφορούν όλες τις γενεές.

5.3 Λαμβανομένων υπόψη των προθέσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου περί ταυτόχρονης αναθεώρησης αμφοτέρων των στρατηγικών, τον Μάρτιο του 2005, θεωρείται μείζονος σημασίας να αναγνωρισθούν οι ακόλουθες τρεις παράμετροι:

- Η στρατηγική της Λισσαβώνας, με υπολειπόμενη διάρκεια μόλις πέντε έτη, θα πρέπει να αρχίσει να προσεγγίζει ζητήματα με χρονικό ορίζοντα πέραν του 2010. Για τέτοιου είδους ζητήματα και δράσεις, οι αξιολογήσεις απαιτείται να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, η στρατηγική της Λισσαβώνας παρέχει μια δυνατότητα για την συγκεκριμένη έναρξη σχεδίων τα οποία μπορούν συγχρόνως να χαρακτηρισθούν και ως δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Είναι ζωτικής σημασίας, στο πλαίσιο της αναθεωρημένης στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη και κατά τον καθορισμό των μακροπρόθεσμων στόχων και δράσεων, να αναγνωρισθούν οι στόχοι της στρατηγικής της Λισσαβώνας και να επιδιωχθεί ο συντονισμός των εκάστοτε σχετικών δράσεων και προγραμμάτων.
- Η στρατηγική της Λισσαβώνας μπορεί να διαθέτει ένα ήδη ευρύ φάσμα στόχων και δράσεων, αλλά η στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη θα περιλαμβάνει, εξ ορισμού, μια ακόμη ευρύτερη συστάδα στόχων και δράσεων που θα κάνουν, ωστόσο, την εμφάνισή τους εντελώς σταδιακά. Και στις δύο περιπτώσεις, είναι κεφαλαιώδες το γεγονός ότι το εθνικό και το τοπικό επίπεδο μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο. Καμία από τις δύο στρατηγικές δεν μπορεί να λειτουργήσει εάν βασίζεται κατά κύριο λόγο σε μία προσέγγιση «εκ των άνω προς τα κάτω», αλλά θα πρέπει να είναι αμφοτέρως στρατηγικές διαμορφωμένες «εκ των κάτω προς τα άνω».

6. Εταιρικές σχέσεις

6.1 Υπάρχουν διάφορα θέματα τα οποία εκφράζονται στις φιλόδοξες προτάσεις περί δυναμικότερης εφαρμογής της διαδικασίας της Λισσαβώνας. Παρότι κανένα μεμονωμένο σχέδιο πολιτικής ή πρόγραμμα δράσης δεν θα αποτελέσει τον προεξάρχοντα στόχο, ωστόσο υπάρχει ένα θέμα το οποίο ξεχωρίζει ιδιαίτερα. Η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας προϋποθέτει την αναγνώριση σε ολόκληρη την κοινοτική επικράτεια της αλληλεπίδρασης μεταξύ πολλών ατόμων, κυβερνήσεων, φορέων, οργανώσεων και των ευρωπαϊκών οργάνων.

6.2 Βάσει θετικής αντιμετώπισης, μια ανανεωμένη δυναμική εξαρτάται από μια πολυεπίπεδη 'εταιρική σχέση για αλλαγή'. Η έννοια της εταιρικής σχέσης μπορεί να δείχνει ότι οι στόχοι της Λισσαβώνας ούτε στηρίζονται σε μια προσέγγιση «εκ των άνω προς τα κάτω» ούτε πόρω απέχουν από τα θέματα που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των πολιτών.

6.3 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι ένα πολύ αδύνατο σημείο κατά την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας είναι η ανεπαρκής συμμετοχή των φορέων της κοινωνίας των πολιτών – παρά τη ρητή έμφαση που δόθηκε σε αυτό το σημείο στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Αυτό το αδύνατο σημείο μπορεί να αποδειχθεί μοιραίο για την επιτυχία της στρατηγικής. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, στις 24 Μαρτίου 2004, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέστησε την επίλυση του πρόβληματος αυτού μέσω εταιρικών σχέσεων με σκοπό τη μεταρρύθμιση. Η ΕΟΚΕ συμφώνησε να ερωμισθεί τον δικό της ρόλο σε αυτή τη διαδικασία με την υποβολή ενός σχεδίου δράσης:

6.4 Η ΕΟΚΕ προτίθεται να συνεργασθεί με τα οικονομικά και κοινωνικά συμβούλια των κρατών μελών και με όλους τους κοινωνικο-επαγγελματικούς φορείς που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη δημιουργία ενός δικτύου το οποίο θα περιλαμβάνει τις πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών με στόχο να ευοδωθούν οι μεταρρυθμίσεις.

6.5 Το δίκτυο αυτό θα είναι ένα διαλογικό, αποκεντρωμένο και θα συγκεντρώνει τους ιστοχώρους των συμμετεχόντων με στόχο:

- τον καθορισμό των κοινωνικο-επαγγελματικών πρωτοβουλιών – τόσο των ήδη εφαρμοζόμενων όσο και των δρομολογούμενων – που συντελούν στην προώθηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας σε ευρωπαϊκό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο·
- την προβολή των βέλτιστων πρακτικών στους εν λόγω τομείς, συμπεριλαμβανομένων και θεμάτων διασυνοριακού ενδιαφέροντος·
- την κοινοποίηση των ενδεδειγμένων εμπειριών και αναλύσεων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών·
- τη διοργάνωση συμβουλευτικών φόρουμ και δημόσιων συζητήσεων σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις.

6.6 Προβλέπεται η κατάρτιση κώδικα δεοντολογίας για την προώθηση τέτοιων πρωτοβουλιών προς εφαρμογή από τους συμμετέχοντες στο δίκτυο αυτό.

6.7 Προβλέπεται, επίσης, η διοργάνωση μιας ετήσιας διάσκεψης με τους συνεργάτες του δικτύου, με την προοπτική της εαρινής Συνόδου Κορυφής, για την αξιολόγηση των πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πολιτών.

6.8 Η ΕΟΚΕ προτίθεται να χρησιμεύσει ως φόρουμ ευρωπαϊκού επιπέδου για τη διεξαγωγή διαλόγου με θέμα 'εταιρικές σχέσεις για τη μεταρρύθμιση', βάσει της εμπειρίας σε εθνική και ευρωπαϊκή κλίμακα.

6.9 Αυτή η διασύνδεση με τα εθνικά αντιπροσωπευτικά όργανα θα μπορούσε να προσφέρει στην ΕΟΚΕ βάσιμη εμπειρία, ώστε να μπορέσει να συμβάλει αποτελεσματικότερα στις ετήσιες αναθεωρήσεις κατά τις εαρινές συνεδριάσεις του Συμβουλίου.

7. Οι προϋποθέσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας

7.1 Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη συμφιλίωσης των μεταρρυθμίσεων της Λισσαβώνας με την ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών και εκτιμά, συγχρόνως, ότι η διαδικασία αναθεώρησης που απαιτείται για την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας οφείλει να πληροί τέσσερις προϋποθέσεις:

7.2 Κατά πρώτον, η εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας δεν μπορεί να αναβληθεί για αργότερα. Ο διεθνής ανταγωνισμός εντείνεται καθημερινά, γεγονός το οποίο έχει ως αποτέλεσμα τη μετεγκατάσταση της βιομηχανίας, φαινόμενο το οποίο επηρεάζει έναν ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό περιοχών και τομέων που καλούνται να ανταγωνισθούν τις αναδυόμενες οικονομίες οι οποίες, αφενός, χαρακτηρίζονται από χαμηλές αμοιβές και χαμηλό κόστος παραγωγής και, αφετέρου, χρησιμοποιούν συχνά τις πιο καινοτόμες τεχνολογίες και τις τεχνολογίες αιχμής. Η λήψη αποτελεσματικών, μακροπρόθεσμων μέτρων για την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης ως ελκυστικού τόπου εγκατάστασης για τις επιχειρήσεις δεν επιδέχεται την παραμικρή αναβολή.

7.3 Η στρατηγική της Λισσαβώνας, όμως, συνιστά μια στρατηγική έννοια. Από την άποψη αυτή, είναι συγκρίσιμη προς παλαιότερες στρατηγικές έννοιες που συνέβαλαν αποφασιστικά στην πρόοδο της ολοκλήρωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάστηκαν στενά για να συμφωνήσουν επί ενός σχεδίου με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και σαφώς προσδιορισμένα στάδια. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η τελωνειακή ένωση, που εντάχθηκε στη Συνθήκη στα τέλη της δεκαετίας του '60. Η επιτυχία της «Ευρώπης 92» ήταν επίσης αποτέλεσμα ενός σχεδίου αυτού του τύπου. Άλλο παράδειγμα επιτυχίας, είναι η νομισματική ένωση. Στις περιπτώσεις αυτές, είτε η κοινοτική μέθοδος εφαρμόστηκε με επιτυχία, όπως στην περίπτωση της τελωνειακής ένωσης και του σχεδίου «Ευρώπη 92», είτε η εποικοδομητική συμβολή των κρατών μελών επέτρεψε την επίτευξη ενός επιτακτικά αναγκαίου αποτελέσματος, όπως η συμμετοχή στην ΟΝΕ. Το πρόβλημα είναι ότι καμία από τις δύο αυτές περιπτώσεις δεν ισχύει επί του παρόντος. Η ικανοποιητική πρόοδος εξαρτάται πλήρως από την πολιτική βούληση.

7.4 Κατά δεύτερον, η στρατηγική της Λισσαβώνας δεν μπορεί να επιτύχει χωρίς διεθνείς κανόνες. Οι ευρωπαίοι εργοδότες και οι εργαζόμενοι δεν έχουν καμία διάθεση να αναμειχθούν σε έναν ασυγκράτητο ανταγωνισμό ούτε και να τελματωθούν σε μια ανεξέλεγκτη περιδίση για τη μείωση του κόστους εις βάρος της υγείας, της ασφάλειας, της κοινωνικής προόδου, της περιβαλλοντικής προστασίας, αλλά και της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, οι μεταρρυθμίσεις της Λισσαβώνας μπορούν να ευοδωθούν μόνον εάν η Ένωση προβεί σε παράλληλη άσκηση πιέσεων έναντι του ΠΟΕ, του ΔΝΤ, της WIPO (Παγκόσμια Οργάνωση Πνευματικής Ιδιοκτησίας), της ΔΟΕ και άλλων διεθνών οργανισμών με στόχο τη θέσπιση ενός πλαισίου για την παγκοσμιοποίηση με δικαίους και αποτελεσματικούς κανόνες. Είναι μείζονος σημασίας να διαμορφωθεί ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο αναφοράς για την ανταγωνιστικότητα, το οποίο να περιλαμβάνει τους στοιχειώδεις κανόνες όσον αφορά τον ανταγωνισμό, την ασφάλεια, τα ποιοτικά πρότυπα, τα κοινωνικά δικαιώματα, την προστασία των παιδιών, την προστασία του περιβάλλοντος και την πνευματική ιδιοκτησία. Η επιδίωξη της υποστήριξης του ευρωπαϊκού κοινού χωρίς την παροχή τέτοιων εγγυήσεων δεν θα ήταν ρεαλιστική.

7.5 Κατά τρίτον, η εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας δεν πρέπει να αποβεί εις βάρος του κοινωνικού προτύπου της ΕΕ, εκθέτοντας σε θανάσιμο κίνδυνο τον ασθενή που υποτίθεται ότι προσπαθεί να θεραπεύσει.

7.5.1 Είναι ζωτικής σημασίας να κατευνασθούν οι φόβοι σχετικά με το εύρος και το κοινωνικό κόστος των μεταρρυθμίσεων. Ο κόσμος πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι ουσιώδεις για την αειφορία του ευρωπαϊκού αναπτυξιακού προτύπου ως μέρους μιας ανοικτής οικονομίας. Ο βασικός στόχος της στρατηγικής της Λισσαβώνας πρέπει να συνίσταται στην εξασφάλιση της αδιάλειπτης βιωσιμότητας του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου στο οποίο οι πολίτες μας είναι τόσο προσκολλημένοι, όπως εκφράζεται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και συγχρόνως στη συμφιλίωση του προτύπου αυτού με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικότητας.

7.5.2 Η στρατηγική της Λισσαβώνας οφείλει επίσης να συνεκτιμήσει πλήρως τις περιβαλλοντικές ανησυχίες. Οι δεσμεύσεις που ανελήφθησαν το 2001 στο Γκέτεμποργκ σαφώς επιβεβαιώνουν και επιτείνουν τη βούληση που εκφράστηκε στη Λισσαβώνα για τη συμφιλίωση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας με μια ικανοποιητική ποιότητα της ζωής.

7.6 Κατά τέταρτον, καθίσταται σαφές ότι η επιτυχία της στρατηγικής της Λισσαβώνας εξαρτάται από ισχυρότερες ευρωπαϊκές, εθνικές και περιφερειακές εταιρικές σχέσεις, τόσο μεταξύ κρατών όσο και με τους εκπροσώπους των κοινωνικο-επαγγελματικών ομάδων συμφερόντων και τους κοινωνικούς εταίρους. Κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής της στρατηγικής της Λισσαβώνας, πάρα πολλά κράτη παρέλειψαν να συμπεριλάβουν πλήρως τους κοινωνικούς εταίρους στη διαμόρφωση και στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, απλώς τους συμβουλευόνταν και τους ανέφεραν ελάχιστα στις ετήσιες εκθέσεις προόδου. Στην πενταετία που απομένει για την επίτευξη του στόχου της Λισσαβώνας δεν θα πρέπει να επαναληφθούν τέτοιου είδους παραλείψεις, διότι ο στόχος δεν πρόκειται να επιτευχθεί χωρίς την ενημέρωση, την επαγρύπνηση, την ανάμειξη και την ενεργό κινητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών.

8. Οκτώ άξονες προτεραιότητας που προτείνονται από την ΕΟΚΕ για να βελτιωθεί η εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας

Σύμφωνα με την ανάλυση και τις εκτενείς διαβουλεύσεις που πραγματοποιήσε ανταποκρινόμενη στο αίτημα που της απήυθνε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να διατυπώσει τις ακόλουθες είκοσι έξι προτάσεις:

8.1 Τα κράτη μέλη να καταστήσουν περισσότερο «κτήμα» τους τη Στρατηγική

8.1.1 Είναι ουσιώδες να καταστεί η εν λόγω στρατηγική «κτήμα» των κρατών μελών και των κυβερνήσεών τους, τα οποία θα πρέπει να υποβάλουν σαφή σχέδια με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα για τις δράσεις που προτίθενται να αναλάβουν, με στόχο την επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας οι οποίοι συμφωνήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις που επακολούθησαν της Συνόδου Κορυφής

8.1.2 Η στρατηγική της Λισσαβώνας πρέπει να αναγνωριστεί για αυτό ακριβώς το οποίο είναι: ένα πολύ φιλόδοξο πρόγραμμα δράσης για την οικοδόμηση μιας ακμάζουσας, ευημερούσας και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής κοινωνίας, η οποία προωθεί την κοινωνική ενσωμάτωση και έχει απόλυτη επίγνωση της περιβαλλοντικής διάστασης. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, είναι εξαιρετικά σημαντικό να προαχθεί περαιτέρω η επικοινωνία με τους κοινωνικούς εταίρους και με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών. Η στρατηγική της Λισσαβώνας έχει προβληθεί υπερβολικά πολύ ως ένα απλώς και μόνον οικονομικό πρόγραμμα δράσης.

8.1.3 Κρίνεται σκόπιμο να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανοικτή μέθοδο συντονισμού: η ετήσια συγκριτική μελέτη πρέπει να καταστεί ενδεδειγμένη και τα κράτη μέλη οφείλουν να καταδεικνύουν σαφέστερα εάν υφίστανται διαρθρωτικά ή άλλα κωλύματα τα οποία παρεμποδίζουν την επίτευξη των στόχων που έχουν αποφασισθεί από κοινού.

8.2 Ενίσχυση της ανάπτυξης και της συνοχής

8.2.1 Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης απαιτείται να μετατραπεί σε μέσο για την προαγωγή της ανάπτυξης και για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, με επικέντρωση των στόχων περί σταθερότητας σε ολοκληρωμένους οικονομικούς κύκλους και όχι σε μεμονωμένες ετήσιες περιόδους. Για την υποστήριξη της ζήτησης, χρειάζεται ένα μείγμα μακροοικονομικής πολιτικής εστιασμένο στην αποφυγή των εντάσεων.

8.2.2 Η ΕΚΤ οφείλει να συνεκτιμά περισσότερο τον ευρύτερο οικονομικό αντίκτυπο των αποφάσεών της και να λειτουργεί ως αντιστήριγμα των στόχων της Λισσαβώνας, στο βαθμό που τούτο δεν αντίκειται προς τις υποχρεώσεις της περί ελέγχου του πληθωρισμού.

8.2.3 Κατά τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών μεταξύ (και εντός) των κρατών μελών, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να θέτουν στόχους επιδόσεων και να παρακολουθούν τους βασικούς δείκτες για την επίδειξη αποτελεσμάτων.

8.2.4 Οι πολιτικές συνοχής πρέπει να σχεδιάζονται με σκοπό την ενεργό ενίσχυση της προόδου στο τομέα της ανταγωνιστικότητας η οποία θα συντελέσει, με τη σειρά της, στη μείωση της κλίμακας των εισοδηματικών διαφορών σε ολόκληρη την κοινοτική επικράτεια. Ως συνιστώσα των πολιτικών συνοχής, ευκαίω θα ήταν να υιοθετηθεί ένας κώδικας αποδεκτής πρακτικής όσον αφορά τη χρήση των κρατικών ενισχύσεων.

8.3 Αποτελεσματικότερη εφαρμογή της εσωτερικής αγοράς

8.3.1 Το πρόγραμμα δράσης για την καθιέρωση της Εσωτερικής Αγοράς, η οποία διευρύνεται επί του παρόντος σε 25 κράτη μέλη, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να συμπεριλάβει μια λεπτομερή έκθεση σχετικά με τα εκκρεμούντα ζητήματα από πλευράς εφαρμογής στις ετήσιες αξιολογήσεις της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

8.3.2 Αρκετά μέτρα για την ενιαία αγορά έχουν καθυστερήσει επί μακρόν και απαιτείται να εγκριθούν αμέσως: ο κανονισμός ο οποίος θα καταργεί τη διπλή φορολογία στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς, η άμεση καθιέρωση ενός απλού, αποτελεσματικού και οικονομικά προστιτού κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, η εκ νέου ολοκλήρωση μιας αμιγούς εσωτερικής αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών σε ισορροπημένη βάση.

8.4 Προώθηση της καινοτομίας και της ποιότητας

8.4.1 Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΡΕ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕταΕ) θα πρέπει να εντείνουν τις δράσεις τους για τον προσδιορισμό, την προτεραιότητα και τη διάρθρωση καινοτόμων επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, τόσο από ιδιωτικούς όσο και από πρακτικούς φορείς προώθησης, σε συνεργασία με την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Το ΕταΕ θα πρέπει να συνεχίσει να εξετάζει την ανάγκη για ταχέως αναπτυσσόμενες και καινοτόμες ΜΜΕ με τη δράση του στον τομέα των επιχειρηματικών κεφαλαίων και με τη μεγαλύτερη προώθηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης των ΜΜΕ από την ΕΤΡΕ.

8.4.2 Η έννοια της ποιότητας (ποιότητα των αγαθών, των υπηρεσιών των κανονιστικών ρυθμίσεων, της διακυβέρνησης, της απασχόλησης, των κοινωνικών σχέσεων και του περιβάλλοντος) είναι ουσιώδης για την εφαρμογή της Στρατηγικής και θα πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστη συνιστώσα των ετήσιων αξιολογήσεων της πρόοδου που συντελείται τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ.

8.5 Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής πολιτικής

8.5.1 Η κοινωνική πολιτική πρέπει να αναγνωριστεί ως προαπαιτούμενο της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας και

αντιστρόφως. Απαιτείται να διαμορφωθεί ένα βελτιωμένο πρόγραμμα δράσης στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής για τη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο θα μπορούσε να λάβει τη μορφή ενός Χάρτη Βιώσιμης Κοινωνικής Ανάπτυξης ο οποίος θα κάλυπτε τους βασικούς τομείς της κοινωνικής πολιτικής και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών.

8.5.2 Τέσσερις τομείς της κοινωνικής πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας: οι πολιτικές για την απασχόληση, οι ηλικιωμένοι στον ενεργό επαγγελματικό βίο, η ανάληψη πιο δραστήριων πολιτικών στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης και της υγειονομικής περιθαλψής, συμπεριλαμβανομένης και της σχέσης μεταξύ υγείας, κοινωνικής προστασίας και περιβάλλοντος. Υπάρχει ανάγκη για νέες πρωτοβουλίες σε όλους αυτούς τους τομείς, σε συνδυασμό με την πραγματοποίηση στενών διαβουλεύσεων μεταξύ της ΕΕ, των εθνικών κυβερνήσεων και των κοινωνικών εταίρων.

8.5.3 Η οικοδόμηση μιας κοινωνίας επικεντρωμένης στη γνώση προϋποθέτει υψηλά επίπεδα πόρων για τη βασική και τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση. Η δια βίου μάθηση, παρότι διαδεδομένη σε όλα τα κράτη μέλη, χρήζει περαιτέρω ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης και της δια βίου μάθησης σε προχωρημένα επίπεδα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει, κατόπιν διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους, να διερευνήσει τις δυνατότητες υλοποίησης ενός Πανευρωπαϊκού Χάρτη για τη δια βίου μάθηση, συμπεριλαμβανομένων και εναλλακτικών οικονομικών επιλογών.

8.5.4 Η ΕΕ πρέπει να υιοθετήσει μία πιο ενεργό κοινή μεταναστευτική πολιτική, σε συμφωνία με τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Τάμπερε και της Θεσσαλονίκης. Για δημογραφικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους τα προσεχή έτη η μετανάστευση προς την Ευρώπη θα εξακολουθήσει να αποτελεί θέμα ζωτικής σημασίας. Η στρατηγική της Λισσαβώνας απαιτεί μία πιο διαφανή ευρωπαϊκή νομοθεσία για την υποδοχή των νόμιμων μεταναστών, και τον καλό συντονισμό μεταξύ της μεταναστευτικής πολιτικής και της στρατηγικής για την απασχόληση, ενώ απαιτεί επίσης νέες πολιτικές ενσωμάτωσης και καταπολέμησης των διακρίσεων.

8.6 Προώθηση της εταιρικής σχέσης ιδιωτικού – δημόσιου τομέα για την έρευνα

8.6.1 Η έρευνα, τόσο η βασική όσο και η εφαρμοσμένη, αποτελεί μείζονα στυλοβάτη της επικεντρωμένης στη γνώση κοινωνίας. Οι επιχειρήσεις στην ΕΕ υστερούν παρά επιτυγχάνουν τους στόχους περί αύξησης των δαπανών για την έρευνα. Το ίδιο ισχύει και για τις κυβερνήσεις. Περισσότεροι πόροι μπορούν να εξευρεθούν διαμέσου της εταιρικής σχέσης μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την έρευνα. Η Ευρώπη πρέπει να διαθέτει δραστήριες πολιτικές για την προσέλκυση ξένων ερευνητών και την ενθάρρυνση της επιστροφής των ευρωπαϊών ερευνητών που εργάζονται σε άλλα μέρη.

8.6.2 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ήταν σκόπιμο να υποβάλει ένα σχέδιο για την αύξηση των ερευνητικών επενδύσεων, για τη βελτίωση του συντονισμού των προγραμμάτων της ΕΕ με τα εθνικά προγράμματα και για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Συμβουλίου.

8.6.3 Η μεταφορά γνώσεων από την έρευνα στη βιομηχανική εφαρμογή είναι ανεπαρκής και αργή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εν συγκρίσει προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει ένα συγκεκριμένο σχέδιο με μέτρα για την προαγωγή της μεταφοράς γνώσεων στη βιομηχανική εφαρμογή.

8.6.4 Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν ιδιαίτερη ανάγκη να αποκτήσουν πρόσβαση στην έρευνα και να τύχουν υποστήριξης για την εισαγωγή προηγμένων τεχνικών λύσεων. Η ΕΤΕ θα πρέπει, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, να αναπτύξει τους τρόπους και τα μέσα που απαιτούνται για την περαιτέρω προαγωγή της εν λόγω μεταφοράς γνώσεων.

8.7 Πιο δραστήρια προστασία του περιβάλλοντος

8.7.1 Η στρατηγική της Λισσαβώνας βασίζεται επίσης σε έναν τρίτο πυλώνα, στην περιβαλλοντική διάσταση. Η ανάπτυξη τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον απαιτείται να προωθηθεί περισσότερο, ενώ η ανάληψη κοινών δημοσίων-ιδιωτικών προσπαθειών θα πρέπει να επεκταθεί στους τομείς του ενεργειακού ανεφοδιασμού και των μεταφορών. Σε έναν πιο μακροχρόνιο ορίζοντα, είναι δυνατόν να επιτευχθούν σημαντικά αποτελέσματα από την άποψη της συνεργίας στον περιβαλλοντικό τομέα.

8.7.2 Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί κατ'ανάγκη αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της Λισσαβώνας για την επόμενη πενταετία, αλλά με χρονικό ορίζοντα ο οποίος υπερβαίνει κατά πολύ τη στρατηγική της Λισσαβώνας. Η αναθεωρημένη στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να συμπεριλάβει συγκεκριμένα μέτρα τα οποία να είναι συμβατά με το δεύτερο ήμισυ της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

8.8 Επίτευξη της υποστήριξης των πολιτών

8.8.1 Επιστρέψτε τη στρατηγική της Λισσαβώνας στους πολίτες της Ευρώπης! Η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών και οι κοινωνικοί εταίροι επιβάλλεται να διαδραματίσουν σαφέστερο και περιεκτικότερο ρόλο κατά την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως τις δηλώσεις στις οποίες προέβη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επί του θέματος.

8.8.2 Εάν το ζητούμενο είναι να καταστούν οι στόχοι της Λισσαβώνας πραγματικά εφικτοί, τότε η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να επιδείξει μια συνεπή, δυναμική και προοδευτική προσέγγιση τόσο έναντι των στόχων για την Ένωση όσο και έναντι της θεσμικής δυναμικής. Η νέα Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη, η οποία αποτελεί ενδεχομένως τη σημαντικότερη απεικόνιση των εν λόγω

στόχων, απαιτείται να εξηγηθεί πειστικά, να υιοθετηθεί από τα κράτη μέλη και να κερδίσει την υποστήριξη των πολιτών της Ευρώπης.

8.8.3 Η ΕΟΚΕ προτείνει, λοιπόν, τη διασύνδεση αυτής μιας «νέας εκδοχής» της Λισσαβώνας με τη μέθοδο που ακολουθήθηκε για την «Ευρώπη 92». Εάν στηριχθούμε στην υφιστάμενη πρακτική, αυτό σημαίνει ότι οι εκθέσεις για τους προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής, η εσωτερική αγορά, η απασχόληση και η Στρατηγική της Λισσαβώνας θα ενσωματωθούν σε ένα ενιαίο στρατηγικό σχέδιο, το οποίο θα προβλέπει συγκεκριμένες προδημιουργίες και ότι αυτό το σχέδιο θα καθορίζει σαφώς ποιες είναι οι αναμενόμενες δράσεις, βάσει ποίας διαδικασίας λήψεως αποφάσεων πρέπει να αναληφθούν, από ποιον φορέα (Επιτροπή, Συμβούλιο, κράτη μέλη) και πότε.

8.8.4 Σε εθνικό επίπεδο, τα οικονομικά και κοινωνικά συμβούλια μπορούν να διαδραματίσουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο, από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους και με τις ποικίλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Τα συμβούλια αυτά ενδέχεται να κληθούν να αναλάβουν ένα πολύ ιδιαίτερο ρόλο για την εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

8.8.5 Σε επίπεδο ΕΕ, η ΕΟΚΕ είναι έτοιμη να δραστηριοποιηθεί για την υποστήριξη της εφαρμογής και της συνέχισης της στρατηγικής της Λισσαβώνας, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

8.8.6 Ενημερώστε τους πολίτες της Ευρώπης σχετικά με τη Στρατηγική της Λισσαβώνας! Υπογραμμίστε τους θεμελιώδεις στόχους της Στρατηγικής: την οικοδόμηση μιας ακμάζουσας και ευημερούσας Ευρώπης με υψηλή ανταγωνιστικότητα και με συνειδητοποίηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων. Ποτέ δεν πρόκειται να υπάρξει επιτυχής εφαρμογή της Στρατηγικής χωρίς την ενεργό συμμετοχή των πολιτών. Η ΕΟΚΕ σκοπεύει να συνεισφέρει ενεργά σε αυτή την προσπάθεια πληροφόρησης.

8.8.7 Η εφαρμογή της Στρατηγικής της Λισσαβώνας επιβάλλει μια πρόδηλη συνοχή της πολιτικής τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι τρεις πυλώνες της Στρατηγικής παρέχουν εξαιρετικές δυνατότητες για την ανάληψη συνεργιών και στον οικονομικό και στον κοινωνικό και στον περιβαλλοντικό τομέα. Επανενεργοποιήστε τη διαδικασία της Στρατηγικής της Λισσαβώνας θέτοντας τους τρεις πυλώνες επί ίσοις όροις από πλευράς πολιτικής συνέπειας.

Βρυξέλλες, 27 Οκτωβρίου 2004,

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND